

Föreläsning den 25e januari 2008

Föreläsare Jaap Reijngoud, tjänsteman med ansvar för CITES frågor vid Ministry of Agriculture, Nature management and food quality i Nederländerna. Specialiserad på medicinsk, aromatisk och kosmetisk användning av växter och djur, med inriktning mot traditionell kinesisk medicin.

Allmän information

Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) är 80 procent av världens befolkning beroende av växter och djur för framställning av olika mediciner. Dessa traditionella mediciner används regelbundet i många delar av världen och bygger på hundraåriga kunskaper och traditioner.

Efterfrågan på traditionella mediciner har ökat i utvecklingsländer på grund av att dess regeringar understöder och förespråkar användning av lokalt framställda mediciner, framför dyra importerade mediciner.

Dessa typer av mediciner är del av traditioner som människor tar med sig då de flyttar till andra länder. I flera europeiska städer känner vi igen "China towns" där kineser, koreaner och vietnameser lever nära tillsammans.

Användandet av dessa mediciner ökar även i Europa och Nordamerika, där flera olika behandlingssätt så som homeopati, fytoterapi och aromaterapi finns tillgängliga. Traditionella orientaliska mediciner importeras i stora volymer till Europa och Nordamerika och finns lätt tillgängligt här.

Dessa mediciner används inte endast av människor från Orienten, utan många européer och amerikaner söker alternativa behandlingar när de vanliga behandlingssystemen inte ger dem det resultat de söker.

I Västeuropa och Nordamerika är 70 procent av användarna av traditionell kinesisk medicin (TCM), och annan relaterad medicin, av icke orientaliskt ursprung.

Denna storskaliga konsumtion och export av traditionell medicin, till Europa och Nordamerika, har ytterligare ökat trycket på vilda populationer av arter som används vid framställningen, och kan ha lett till att några av dessa arter är nära utrotning.

Kina och Indien är de största exportörerna och konsumenterna av medicinalväxter och medicinalprodukter. Experter uppskattar att 80 procent av växtmaterialet som används för medicinska produkter i Kina, och ända upp till 95 procent av materialet som används i Indien, tas från det vilda.

Det är troligt att anta att 200 växtarter och 50 djurarter är hotade på grund av dess användning som mediciner, några av dessa är till och med nära utrotning. 50 växtarter och 20 djurarter som används i TCM är skyddade genom CITES-lagstiftning.

Enligt Världsnaturfondens (WWF) siffror är endast 10 procent av alla växt- och djurarter som används i medicinska syften odlade respektive hållna i fångenskap, eller artificiellt framställda. Skördandet av vilda växter, tjuvjakt på skyddade djur och illegal import, och export, fortgår. Mot bakgrund av dessa fakta är bättre övervakning, särskilt på växtarter, helt nödvändig.

CITES och produkter, delar och derivat av skyddade arter

Genom CITES och EU-lagstiftning är inte bara växter och djur skyddade utan även produkter, delar och derivat av dessa (se kommentar till Rådets förordning 1332/2005).

Särskilt gällande problematiken med identifikation lär oss CITES och EU-lagar att "**när en produkt utges innehålla en skyddad art innehåller den en skyddad art**".

Ytterligare utredning är inte nödvändigt.

Laboratorieundersökningar på mediciner och örttillskott är nästan omöjliga att genomföra med något resultat eftersom proteiner och DNA strukturer skadas då ingredienserna processas (genom kokning, bakning, rökning).

TCM - Traditionell Kinesisk Medicin

I Östasien är TCM den viktigaste formen av traditionell medicin. Den största delen av traditionell östasiatisk medicin (TEAM) är relaterad till TCM.

Idag är användandet av TCM i Kina dubbel så stort som för 10 år sedan (på grund av ökande population samt bättre tillgång på patenterad medicin).

I TCM används örter, mineral- och djurprodukter.

Den kinesiska innebörden av "ört" är:

- växter
- djurprodukter
- mineraler

Användandet av växter och djur i TCM

Ungefär 1700 växtarter och 50 djurarter används i TCM. Förutom dessa används även flera olika insekter. De flesta av dessa växt- och djurarter är inte skyddade genom någon lagstiftning. Ungefär 50 växtarter och 20 djurarter som används i TCM är skyddade genom CITES-lagstiftningen.

Växter

De mest använda, skyddade växterna är:

<i>CIBOTIUM BAROMETZ</i>	(<i>Dicksoniaceae</i>)	APP II
<i>BLETILLA STRIATA</i>	(<i>Orchidaceae</i>)	APP II
<i>GASTRODIA ELATA</i>	(<i>Orchidaceae</i>)	APP II
<i>DENDROBIUM SPP</i>	(<i>Orchidaceae</i>)	APP II
<i>SAUSSUREA COSTUS</i>	(<i>Asteraceae</i>)	APP I
<i>AQUILARIA SPECIMEN</i>	(<i>Thymeleaceae</i>)	APP II
<i>CISTANCHE DESERTICOLA</i>	(<i>Orobanchaceae</i>)	APP II

<i>Panax quinquefolius</i> (American Ginseng) ** (<i>Araliaceae</i>)	APP II #3
<i>Panax ginseng</i> (Ginseng) (only population of the Siberian Federation)	APP II #3
<i>ALOE SPP</i> (<i>Liliaceae</i>)(<i>Aloe vera</i> excluded)	APP II

** = is the one of the species that everybody knows. Only the recognisable parts of the root are protected by law. Use of powder in Patented Medicine is therefore possible without permit for export/import

Många andra skyddade arter växtarter används, men inte lika frekvent som ovan nämnda.

Djur

Djurdelar och derivat används också som basingredienser i TCM. Så klart är tiger och noshörning de två mest välkända arterna, men nu för tiden ser vi dessa arter allt mindre ofta. På den inhemska marknaden i Kina är dock dessa arter fortfarande vanliga.

De mest använda, skyddade djuren är:

<i>MOSCHUS SPP</i>	(<i>Bovidae</i>)	APP I och II
<i>SAIGA TATARICA</i>	(<i>Bovidae</i>)	APP II
<i>MANIS SPP</i>	(<i>Pholidota</i>) also called Pangolin	APP II
<i>URSIDAE</i>	(<i>Carnivora</i>) family of all big bears	APP I och II
<i>PANTHERA PARDUS</i>	(<i>Felidae</i>)	APP II
<i>MACACA MULATTA</i>	(<i>Primates</i>)	APP II
<i>CHINEMYS REVEESII</i>	(<i>Emydidae</i>)	APP III
<i>HIPPOCAMPUS SPP</i>	(<i>Sygnathidae</i>)	APP II
<i>P. TIGRIS</i>	(<i>Felidae</i>)	APP I
<i>RHINOCEOTIDAE</i>	(EX <i>C. S. simum</i> <i>S.africa</i> and <i>Swasiland</i>)	APP I

E. maximus and *L. africana* (elefanter) och andra arter används också, men inte lika vanligt förekommande som ovan nämnda.

Typer av produkter

I TCM känner vi till tre typer av produkter

1. Single herb/Enkel ört
Görs på en växt, djur eller mineral som kokas, görs en dekokt på, röks eller på annat sätt tillreds
2. Melange of herbs/Blandning av örter
Görs på flera olika växter, djur eller mineraler. Kan användas i teer, soppor eller kokande vatten
3. Patented medicine/Patenterad medicin
Denna produkt innehåller ingredienser från växt- och djurriket och/eller mineraler som har förädlats till **kapslar, pulver, piller, tonikum, vaxbollar, gryn eller korn, vin**, etc.

I de flesta fall finns det ett namnpatent eller nummerpatent på förpackningen. The State Medicine Administrative Authority (motsv. Läkemedelsverket) i Kina ger dessa patent till farmaceutiska framställare.

Namn- och nummerpatent registreras i officiella böcker (i Kina) vilket gör det möjligt att kontrollera vilka ingredienser som ingår i en sådan produkt. Under de två senaste åren har patenterade mediciner funnits listade på CD-ROM skivor, men de är mycket svåra att få tag på. Dessa CD-ROM skivor är på kinesiska.

Handel och handelsrutter, orientalisk medicin

Kina och Indien är de två främsta exportörerna av medicinalväxter (och djur). Enligt nya siffror exporterar Kina cirka 200 000 ton och Indien cirka 70 000 ton torkade växter och manufakturade produkter. Den kinesiska produktionen exporteras nästan alltid via Hong Kong och Singapore, men även genom Taiwan. Indien exporterar sina produkter direkt genom indiska hamnar och flygplatser.

I Västeuropa ser vi två handelsrutter:

1. Direkt via Hong Kong, Singapore eller Taiwan med flyg eller båt
2. Via USA, där råmaterialet förädlats till piller, pulver och kapslar, nästan alltid med flyg

Gällande örter och produkter från Indien finns direkta rutter med flyg till Europa via Rotterdam med båt.

Vi såg att TCM-importörer använder Nederländerna som en ingångsport för vidare export till andra EU-länder, detta på grund av olika regelverk för mediciner i varje land.

Beslag Top 10

1. Saussurea costus (Mu Xiang)	6. Saiga tatarica (Ling Yang Jiao)
2. Gastrodia elata (Tian Ma)	7. Hippocampus (Hai Ma)
3. Moschus spp (She Xiang)	8. Aquilaria spp (Chen Xiang)
4. Dendrobium spp (Shi Hu)	9. Cibotium barometz (Gou Ji)
5. P. pardus (Bao Gu)	10. Ursidea spp (Xiong Dan)

Annan medicinsk, aromatisk och kosmetisk användning

Traditionell medicin gjord på växter och djur används över hela världen. Den näst största traditionen av medicinframställning är Ayurveda från Indien. Indien är även den andra största exportören av örter i världen. Ayurvediska produkter, indiska och sanskritiska namn återfinns i checklistan (se checklista version 7).

Andra arter är:

Hoodia spp (Apocynaceae) (will be discussed separate)

Prunus africana (Pygeum),

Candelilla wax (Euphorbia antisyphilitica (syn. E. cerifera))

Naja species

other Orchidaceae species

Peyote cactus (Mescaline as a drug)

Identifikationsrapport

Det rekommenderas att man gör en separat rapport för varje identifikation eftersom den kan återanvändas när samma produkt påträffas en andra gång.

Följande uppgifter bör nämnas:

1. Namn på produkten
2. Framställare/producent av produkten
3. Karakteristiska så som:
 - a. Patentnummer
 - b. Innehållsföreteckning
 - c. Streckkod
 - d. Produktionsnummer
 - e. Andra karakteristika så som prislapp, etc.
4. Originalförpackningen, med recept/föreskrifter och andra dokument eller etiketter som tillhör produkten
5. Nämn böcker som används vid identifikationen, om möjligt med ISBN nummer
6. Nämn att fullständiga bevis på att produkten innehåller skyddade växter eller djur inte kan produceras eftersom DNA och proteinstrukturer förstörs i processandet av produkten. Enligt lagstiftningen räcker det att produkten **PÅSTÅS INNEHÅLLA**.
7. Botaniskt eller zoologiskt namn, var i lagstiftningen och i vilken CITES- eller EU-bilaga.

Kontakt

E-post: j.reijngoud@minlnv.nl eller jaapreijngoud@hotmail.com